

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1938 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av §§ 5 och 6 lagen den 29 maj 1896 (nr 34) angående blindundervisningen samt lagen den 7 juli 1921 (nr 408) om skyldighet för landstingsområde och stad, som ej i landsting deltagar, att bidraga till kostnaden för vård av blinda med komplicerat lyte.

Genom en den 17 december 1937 dagtecknad proposition, nr 17, vilken hänvisats till lagutskott och därefter tilldelats andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om upphävande av §§ 5 och 6 lagen den 29 maj 1896 (nr 34) angående blindundervisningen¹ samt lagen den 7 juli 1921 (nr 408) om skyldighet för landstingsområde och stad, som ej i landsting deltagar, att bidraga till kostnaden för vård av blinda med komplicerat lyte.

Härigenom förordnas, att §§ 5 och 6 lagen den 29 maj 1896 angående blindundervisningen samt lagen den 7 juli 1921 om skyldighet för landstingsområde och stad, som ej i landsting deltagar, att bidraga till kostnaden för vård av blinda med komplicerat lyte skola upphöra att gälla med utgången av juni 1938.

Enligt överenskommelse mellan statsutskottet och andra lagutskottet har propositionen hänskjutits till behandling av sammansatt stats- och andra lagutskott.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet i den mån redogörelse därför icke lämnas här redan, hänvisa till propositionen.

Enligt lagen den 29 maj 1896 (nr 34) angående blindundervisningen med däri genom lagen den 17 juni 1932 (nr 256) vidtagna ändringar skola erforderliga anstalter för blinda barns uppfostran och undervisning upprättas av staten. Dessa anstalter utgöras av dels förskolor, till vilka den grundläggande blindundervisningen är förlagd, och dels institut

¹ Senaste lydelse av §§ 5 och 6, se 1932:256.

och hantverksskolor för undervisningens fortsättande och avslutande. För blinda med komplicerat lyte har upprättats en särskild vårdanstalt i Lund, varest mottagas sådana blinda, som på grund av lyte icke kunna mottagas i andra för abnorma avsedda anstalter. Anstalternas uppgift är att så långt detta med hänsyn till skyddslingarnas lyten är möjligt uppfostra dem till arbetsdugliga individer.

Jämlikt § 5 lagen angående blindundervisningen skall för vart och ett blint barn, som på grund av bestämmelserna i lagen är intaget i på statens bekostnad upprättad läroanstalt för blinda, av vederbörande landstingsområde eller av stad, som ej deltagar i landsting, erläggas en årlig avgift af 400 kronor. Enligt § 1 lagen den 7 juli 1921 (nr 408) om skyldighet för landstingsområde och stad, som ej i landsting deltagar, att bidra till kostnaden för vård av blinda med komplicerat lyte skall vederbörande landstingsområde eller stad erlägga en årlig avgift å likaledes 400 kronor för varje blind, som är dövstum eller sinnesslö eller lider av annat med blindheten förenat lyte och är såsom skyddsling intagen i vårdanstalten i Lund.

Till bestridande av statens kostnader för ifrågavarande blindundervisningsanstalter hava för innevarande budgetår anvisats tillhopa 429,400 kronor, fränsett dyrtidstillägg och provisorisk avlöningsförstärkning. Bidragen från landstingsområdena samt från städer, som ej deltaga i landsting, hava för samma budgetår beräknats till 153,000 kronor.

Jämlikt § 6 lagen angående blindundervisningen äger landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej deltagar i landsting, bestämma en viss årlig avgift, med vilken föräldrar eller målsmän, i den mån de därtill äga tillgång, skola bidra till täckande av kostnaderna för barns vistelse vid förskola, institut eller hantverksskola. Motsvarande bestämmelse har meddelats i § 2 ovanberörda lag den 7 juli 1921.

Det i propositionen framlagda förslaget innebär, *dels* att landstingsområdenas och vederbörande städers skyldighet att erlägga avgifter för elever vid läroanstalterna för blinda och den ovan omförmälda vårdanstalten i Lund upphäves, *dels ock* att staten icke av föräldrar och målsmän utkräver någon avgift för nämnda elever. Staten skulle alltså i fortsättningen helt bära det ekonomiska ansvaret för blindundervisningen och vården av blinda med komplicerat lyte. I förstnämnda del grundar sig förslaget på en av kommunalskatteberedningen den 13 december 1936 gjord framställning till Kungl. Maj:t.

Föredragande departementschefen, statsrådet Engberg, anför bland annat:

Vid anmälan år 1937 av frågan om statens övertagande av dövstumundervisningsväsendet (propositionen nr 109) erinrade jag, att det tidigare ifrågasatts, att landstingen skulle efter statens övertagande av dövstumundervisningen gälda vissa avgifter för varje i dövskola undervisat barn. Dövstumundervisningsväsendet skulle alltså i förevarande hänseende likställas med blindundervisningsväsendet. Vederbörande utredningsman och de i ärendet hörda myndigheterna vore emellertid, yttrade jag, numera ense om att sådana

avgifter ej borde utgå. Denna ståndpunkt betingades i huvudsak av att det befunnits önskvärt att även på denna väg främja önskemålet om skatteutjämning kommunerna emellan. För egen del funne jag det oegentligt, att, sedan staten åtagit sig kostnaderna för dövstumundervisningens uppehållande, några avgifter av här avsedd art skulle utkrävas av landstingen, varför jag anslöt mig till utredningsmannens mening på denna punkt. Samtidigt framhöll jag, att jag i likhet med utredningsmannen och myndigheterna hölle före, att målsman icke borde åläggas erlägga avgift för barn, som intagits i statlig dövstumskola. I detta sammanhang erinrade jag om kommunalskatteberedningens förutberörda framställning om avskrivande av de från landstingen och vederbörande städer utgående avgifterna för blindskoleeleverna och uttalade, att förslag i ämnet borde föreläggas 1938 års riksdag. Riksdagen lämnade utan erinran vad jag sålunda anförde.

I konsekvens härmed tillstyrker jag *dels* i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna kommunalskatteberedningens förslag om upphävande av landstingsområdenas och vederbörande städers skyldighet att gälda avgifter för elever vid läroanstalterna för blindas och omförmälda vårdanstalt i Lund, *dels* ock att staten icke av föräldrar och målsmän utkräver någon avgift för nämnda elever. Staten bör alltså i fortsättningen helt bära det ekonomiska ansvaret för blindundervisningen och vården av blindas med komplicerat lyte. Härigenom ökas statsverkets årliga utgifter med i runt tal 150,000 kronor.

I statsverkspropositionen har föredragande departementschefen under åttonde huvudtiteln beräknat (sid. 452 och 457), att ett bifall till nu förevarande proposition nr 17 skulle för nästa budgetår medföra ett ökat anslagsbehov av 74,000 kronor under vardera av punkterna (175 och 177) »Läroanstalter för blindas: Omkostnader» och »Vårdanstalten i Lund för blindas med komplicerat lyte: Omkostnader» eller sålunda sammanlagt 148,000 kronor.

Vid granskning av det genom propositionen framlagda förslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran mot detsamma. Utskottet får därför hemställa,

Utskottet.

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 18 maj 1938.

På sammansatta stats- och andra lagutskottets vägnar:

OSKAR HAGMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från statsutskottet: herrar *Svensson* i Kompermåla, *Nilsson* i Landeryd, *Jansson* i Falun, *Jonsson* i Eskilstuna*, *Isacsson* och *Hansson* i Rubbestad*; samt

från andra lagutskottet: herrar *Hagman*, *Heiding*, *Hage*, *Skoglund*, *Pettersson* i Hällbacken, *Olof Carlsson* och *Barnekow*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.